

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.01.2024
Hetkel kehtiv
RT I, 06.07.2023, 9

Abipolitseiniku seadus

Vastu võetud 24.11.2010
[RT I, 20.12.2010, 1](#)
jõustumine 01.01.2011

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016, jõustumisaeg muudetud 01.07.2016 [RT I, 17.12.2015, 1]
18.02.2015	RT I, 12.03.2015, 6	22.03.2015
25.11.2015	RT I, 17.12.2015, 1	20.12.2015, osaliselt 01.07.2016
05.12.2018	RT I, 22.12.2018, 2	01.08.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.04.2020	RT I, 06.05.2020, 1	07.05.2020
11.05.2022	RT I, 27.05.2022, 2	01.07.2022
20.06.2023	RT I, 06.07.2023, 6	01.01.2024

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab abipolitseiniku õigused, kohustused ja tegevusala eesmärgiga kaasata isikuid politsei tegevusse avaliku korra kaitseks ja turvalise ühiskonna tagamiseks.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(3) Riikliku järelevalve meetme rakendamisel muu seaduse alusel lähtub abipolitseinik muus seaduses sätestatust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[[RT I, 12.03.2015, 6](#)- jõust. 22.03.2015]

§ 2. Abipolitseinik

(1) Abipolitseinik on isik, kes vabatahtlikult oma vabast ajast osaleb politsei tegevuses seaduses sätestatud alustel ja korras. Abipolitseinik ei kuulu politseiametnike koosseisu.

(2) Politsei tegevuses osalemine käesoleva seaduse tähenduses on koos politseiametnikuga abipolitseiniku poolt abipolitseiniku pädevusse kuuluva ülesande täitmine või politsei ülesandel iseseisvalt käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesande täitmine.

(3) Politsei tegevuses osalemise ajal on abipolitseinik riigivõimu esindaja, kelle seaduslikud korraldused on täitmiseks kohustuslikud.

(3¹) Politsei tegevuses osalemise ajal, sealhulgas siis, kui abipolitseinik rakendab meetmeid või kohaldab vahetat sundi, tegutseb ta Politsei- ja Piirivalveameti nimel.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(4) Abipolitseinik peab järgima ametnike eetikakoodeksis sätestatud põhimõtteid.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 3. Abipolitseiniku pädevus

(1) Abipolitseiniku pädevuses on politsei abistamine avalikku korda ähvardava ohu ennetamisel, väljaselgitamisel ja tõrjumisel ning avaliku korra rikkumise kõrvaldamisel.
[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(2) Abipolitseinik võib politsei ülesandel teostada iseseisvalt liiklusjärelvalvet ja järelvalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle ning politsei ülesandel täita iseseisvalt ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.
[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(3) Abipolitseiniku pädevus võib isiku taotlusel piirduda ainult politsei abistamisega süüteoennetuses korrakaitseaduse §-s 18 sätestatud alustel.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

2. peatükk Abipolitseinikuks kandideerimine

§ 4. Abipolitseinikule esitatavad nõuded

(1) Abipolitseinikuks võib nimetada 18-aastaseks saanud vähemalt põhiharidusega Eesti kodaniku, kes oskab eesti keelt vähemalt B2-tasemel ning kes vastab abipolitseiniku kutsesobivuse nõuetele.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1¹) Abipolitseinikul, kes täidab politsei ülesandel iseseisvalt käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesandeid, peab olema vähemalt keskharidus ja ta peab oskama eesti keelt vähemalt C1-tasemel.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinikuks ei või nimetada kohtunikku ja prokuröri.

(3) Abipolitseiniku kutsesobivuse nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 5. Isikud, keda võetakse abipolitseinikuks

Abipolitseiniku kandidaadiks ja abipolitseinikuks võetakse isik:

- 1) kes on teovõimeline;
- 2) keda ei ole karistatud tahtlikult toimepandud esimese astme kuriteo eest;
- 3) kellel ei ole karistatust tahtlikult toimepandud kuriteo eest;
- 4) kes ei ole kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav;
- 5) kellel ei ole jõustunud kohtuotsusega ära võetud politseiametniku ametikohal töötamise õigust;
- 6) kes ei ole sõltuvuses alkoholi, narkootilise või psühhootroopse aine kasutamisest või kes ei ole raskekujulise psüühika-, isiksuse- või käitumishäirega;
[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]
- 7) kes ei ole sellise tervisehäirega, mis takistab tal abipolitseiniku ülesannete täitmist;
- 8) kes oma käitumise poolt sobib abipolitseiniku ülesandeid täitma ning kelle käitumine või eluviis ei ohusta tema enda ega teise isiku turvalisust.

§ 6. Abipolitseiniku ja abipolitseinikuks astuda soovija tervisekontroll

(1) Abipolitseinik peab perioodiliselt läbima tervisekontrolli ja abipolitseinikuks astuda soovija peab enne abipolitseinikuks kandideerimist läbima eelneva tervisekontrolli, mille käigus tehakse kindlaks tal käesoleva seaduse § 5 punktides 6 ja 7 nimetatud tervisehäirete ning abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva ja elektrišokirelva kandmist välistava füüsilise puude puudumine.
[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(1¹) Abipolitseinikuks astuda soovija ei pea läbima tervisekontrolli, kui tal on nii kehtiv mootorsõiduki juhtimisõigus kui ka kehtiv relvaluba või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatuga samaväärseks loetud tervisekontrolli läbimisel saadud kehtiv tervisetõend.
[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(1²) Abipolitseinikuks astuda soovija, kes soovib osaleda ainult politsei abistamisel süüteoennetuses korrakaitseaduse §-s 18 sätestatud alustel, ei pea enne abipolitseinikuks kandideerimist läbima tervisekontrolli.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1³) Abipolitseinik, kes osaleb ainult politsei abistamisel süüteoennetuses korrakaitseaduse §-s 18 sätestatud alustel, ei pea läbima perioodilist tervisekontrolli.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1⁴) Abipolitseinik ei pea läbima perioodilist tervisekontrolli, kui tal on nii kehtiv mootorsõiduki juhtimisõigus kui ka kehtiv relvaluba või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatuga samaväärseks loetud tervisekontrolli läbimisel saadud kehtiv tervisetõend.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(2) Tervisekontrolli korraldab ja tervisetõendi väljastab perearst või Politsei- ja Piirivalveametiga lepingulises suhtes olev töötervishoiuarst, kaasates eriarste.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(3) Tervisekontroll tehakse abipolitseiniku ja abipolitseinikuks astuda soovija kulul.

(4) Abipolitseiniku ja abipolitseinikuks astuda soovija tervisekontrolli tingimused ja korra, abipolitseinikuks saamist välistavate tervisehäirete ja abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva ja elektrišokirelva kandmist välistavate füüsiliste puute loetelu ning tervisetõendi sisu ja vormi nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 7. Abipolitseinikuks kandideerimine

(1) Abipolitseinikuks astuda soovija esitab Politsei- ja Piirivalveametile:

- 1) kirjaliku taotluse;
- 2) abipolitseiniku ankeedi;
- 3) haridust tõendava dokumendi koopia, kui andmed ei ole Eesti Hariduse Infosüsteemis;
- 4) eesti keele tasemetunnistuse koopia, kui haridus ei ole omandatud eesti keeles ja kui andmed ei ole Eksamite Infosüsteemis;
- 5) tervisetõendi, välja arvatud käesoleva seaduse § 6 lõigetes 1¹ ja 1² sätestatud juhtudel;
- 6) iseloomustuse tööandjalt või õppeasutuselt või soovituse politseiametnikult või abipolitseinikult.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

(1¹) Abipolitseiniku ankeedis küsitakse andmeid, mis võimaldavad hinnata isiku sobivust abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemiseks. Lisaks tuleb ankeedis märkida abipolitseinikuks kandideeriva isiku sugulaste ja hõimlaste (vanemad, õde, vend, laps, abikaasa ja registreeritud elukaaslane) ning abieluga sarnanevas suhtes oleva elukaaslase ees- ja perekonnanimi, isikukood (isikukoodi puudumisel sünniaeg ja -koht), kontaktandmed ning töökoht. Isikuandeid säilitatakse kümme aastat isiku abipolitseinikuks kandideerimisest või tema abipolitseiniku staatuse lõppemisest. Pärast säilitamise tähtaja möödumist andmed kustutatakse.

[RT I, 06.07.2023, 6- jõust. 01.01.2024]

(2) Abipolitseiniku ankeedi vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(3) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik peab ankeedis esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks ning abipolitseinikuks astuda soovija kõlbeliste ja teiste isiksuseomaduste väljaselgitamiseks vestlema ankeedis märgitud isikuga ning vajaduse korral ja küsitleva isiku nõusolekul võtma temalt kirjaliku seletuse. Vajaduse korral võib vestlusse kaasata teisi asjasse puutuvaid Politsei- ja Piirivalveameti ametnikke või abipolitseiniku.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(3¹) Kirjaliku taotlusega kinnitab isik, et ta kohustub täitma abipolitseiniku seadusest tulenevaid nõudeid, ja soovi korral avaldab tahet osaleda politsei tegevuses ainult käesoleva seaduse § 3 lõikes 3 sätestatud ulatuses.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(4) Taotlus vaadatakse läbi 30 päeva jooksul selle saamisest arvates. Selle aja jooksul kontrollitakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nõutud dokumentide esitamist ning abipolitseinikuks astuda soovija vastavust abipolitseinikule esitatavatele nõuetele.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kontrolli käigus tuvastatud andmed võivad olla aluseks taotluse rahuldamata jätmiseks.
[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

(4²) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kontrolli käigus tuvastatud andmeid ning keeldumise põhjust ja keeldumise aluseks olevat asjaolu ei avaldata ulatuses, mis võib olla vältimatult vajalik, et tagada:

- 1) riigi julgeolek;
- 2) riigikaitse;
- 3) avalik kord;
- 4) süütegude tõkestamine, avastamine, menetlemine või karistuse täideviimine;
- 5) andmesubjekti kaitse või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

(5) Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik. Otsus toimetatakse taotlejale kätte tema avalduses märgitud viisil.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(6) Taotluse rahuldamise korral arvatakse abipolitseinikuks astuda soovija Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega abipolitseiniku kandidaadiks.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

3. peatükk

Abipolitseinikuks nimetamine ja väljaõpe ning abipolitseiniku töökorraldus

§ 8. Abipolitseiniku ja abipolitseiniku kandidaadi väljaõpe

(1) Abipolitseiniku kandidaat peab läbima esimese astme õppe. Esimese astme õppes omandatakse abipolitseiniku tööks vajalikud algteadmised ja oskused. Esimese astme õpe kestab vähemalt 40 tundi ning lõpeb arvestusega. Esimese astme õppe läbinud ja arvestuse sooritanud abipolitseinik võib osaleda politsei tegevuses koos politseiametnikuga.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesannet võib iseseisvalt täita abipolitseinik, kes on läbinud teise astme õppe ja sooritanud arvestuse. Teise astme õppe eelduseks on esimese astme õppe edukas läbimine ning politsei tegevuses osalemine vähemalt 100 tundi. Teise astme õpe kestab vähemalt 40 tundi ning õppes omandatakse iseseisvaks ülesande täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused. Teise astme õpe lõpeb arvestusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud eeldusest, et enne teise astme õpet osaletakse politsei tegevuses vähemalt 100 tundi, võib eriolukorra ja erakorralise seisukorra ajal Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori korraldusel loobuda.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud esimese ja teise astme õppe läbimise nõue ei laiene isikule, kes on olnud teenistuses politseiametnikuna või piirivalveametnikuna, julgeolekuasutuse ametnikule ja turvatöötaja kvalifikatsiooni omavale isikule, kes on läbinud turvatöötaja põhiõppe.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(4) Abipolitseinik peab kvalifikatsiooni tagamiseks läbima täiendusõppe ja sooritama arvestuse vähemalt üks kord kalendriaastas.

(5) Abipolitseinik, kellel on abipolitseiniku ülesande täitmisel vajalik kanda tulirelva, peab lisaks esmaõppele läbima tulirelvaõppe. Tulirelvaõpe kestab vähemalt 40 tundi ning lõpeb arvestusega. Arvestusel tuleb sooritada relva ning relva kasutamist reguleerivate õigusaktide tundmise eksam ning relva käsitlemise katse.

(5¹) Kui abipolitseinikuks kandideerib isik, kes on olnud teenistuses politseiametnikuna, piirivalveametnikuna või julgeolekuasutuse ametnikuna, võib ta soovi korral läbida tulirelvaõppe või sooritada kohe käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud arvestuse.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(5²) Abipolitseinik, kellel on abipolitseiniku ülesande täitmisel vajalik kanda elektrišokirelva, peab lisaks esmaõppele läbima elektrišokirelva õppe. Elektrišokirelva õpe kestab vähemalt 16 tundi ning lõpeb arvestusega. Arvestusel tuleb sooritada relva ja relva kasutamist reguleerivate õigusaktide tundmise eksam ning relva käsitlemise katse.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(6) Abipolitseinik, kellel on abipolitseiniku ülesande täitmisel vajalik kanda tulirelva, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud täiendusõppele ja arvestusele sooritama laskmisarvestuse vähemalt üks kord kalendriaastas.

(7) Abipolitseiniku kandidaadi ja abipolitseiniku väljaõpet korraldab Politsei- ja Piirivalveamet. Väljaõpet võib läbi viia sellekohase loaga isik, Politsei- ja Piirivalveamet või sisekaitsealine rakenduskõrgkool.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(8) Abipolitseiniku kandidaadi ja abipolitseiniku väljaõppe nõuded ning arvestuse sooritamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(9) Abipolitseiniku väljaõppekavad kinnitab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 9. Abipolitseinikuks nimetamine

Abipolitseinikule esitatavatele nõuetele vastav ning esmase väljaõppe läbinud ja arvestuse sooritanud abipolitseiniku kandidaat nimetatakse abipolitseinikuks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 10. Abipolitseinikule ülesande iseseisvalt täitmise pädevuse andmine

(1) Käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud ülesande iseseisvalt täitmise pädevuse andmise käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 sätestatud väljaõppe läbinud ja arvestuse sooritanud abipolitseinikule otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik käskkirjaga.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinikule ülesande iseseisvalt täitmise pädevuse andmisel määratakse kindlaks abipolitseiniku ülesande iseseisvalt täitmise piirkond.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 11. Mittetulundusühingu kaasamine politsei tegevusse

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori ettepanekul sõlmida mittetulundusühinguga tsiviilõigusliku lepingu (edaspidi *korrakaitseleping*) politsei tegevuses osaleva ülesande iseseisva täitmise pädevusega abipolitseiniku tegevuse korraldamiseks.

(2) Mittetulundusühinguga sõlmitud korrakaitseleping koos lisadega avaldatakse Politsei- ja Piirivalveameti veebilehel.

§ 12. Abipolitseinikule tulirelva ja elektrišokirelva kandmise õiguse andmine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(1) Abipolitseinikule antakse luba abipolitseiniku ülesande täitmise ajal elektrišokirelva või käesoleva seaduse § 32 lõike 3 punktis 3 nimetatud tulirelva kandmiseks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega juhul, kui:

- 1) abipolitseinikul ei ole füüsilist puuet, mis välistab vastavat liiki relva kandmise õiguse;
- 2) abipolitseinik on läbinud edukalt vastavat liiki relvale käesolevas seaduses sätestatud õppe.

(2) Abipolitseinikul peatatakse abipolitseiniku ülesande täitmise ajal elektrišokirelva või tulirelva kandmise õigus Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega juhul, kui:

- 1) abipolitseinikul tuvastatakse tervisekontrolli käigus ajutise iseloomuga füüsiline puue, mis välistab vastavat liiki relva kandmise õiguse;
- 2) abipolitseinik ei soorita edukalt käesoleva seaduse § 8 lõikes 6 nimetatud laskmisarvestust või
- 3) abipolitseiniku poolt on elektrišokirelva või tulirelva kasutamise põhjustatud isiku surm või tekitatud isikule tervisekahjustus või varaline kahju või on rikutud tulirelva käitlemise nõudeid.

(3) Abipolitseinikul peatatakse abipolitseiniku ülesande täitmise ajal elektrišokirelva või tulirelva kandmise õigus kuni peatamise aluseks olnud asjaolu äralangemiseni või kuni vastavat liiki relva õiguspärase kasutamise või käitlemise tuvastamiseni.

(4) Abipolitseiniku õigus kanda abipolitseiniku ülesande täitmise ajal elektrišokirelva või tulirelva tunnistatakse kehtetuks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega juhul, kui:

- 1) abipolitseinikul tuvastatakse tervisekontrolli käigus füüsiline puue, mis välistab vastavat liiki relva kandmise õiguse, või

2) on tuvastatud abipolitseiniku põhjendamatu elektrišokirelva või tulirelva kasutamine või käitlemise nõuete oluline rikkumine.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

§ 13. Abipolitseiniku töökorraldus

(1) Abipolitseinik kaasatakse politsei tegevusse selle prefektuuri tööpiirkonnas, kus ta on abipolitseinikuks nimetatud. Abipolitseiniku nõusolekul võidakse teda kaasata politsei tegevusse ka muus piirkonnas.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik võib käskkirjaga moodustada abipolitseinike tegevuse korraldamiseks abipolitseinike üksuse ja kehtestada selle töökorralduse.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 14. Abipolitseiniku ülesande iseseisvalt täitmine

(1) Abipolitseinik võib käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesande täitmisele asuda üksnes politseiasutuse juhi või tema poolt määratud politseiametniku antud kirjaliku ülesande alusel.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks vajaliku ülesande võib anda suuliselt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik või politsei juhtimiskeskus.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Politsei annab abipolitseinikule ülesande täitmiseks vajalikku teavet, teavitab abipolitseinikku ülesande täitmise korrast, sidepidamise viisidest ning hoiatab võimalike ohtude eest.

§ 15. Abipolitseinike tegevuse ülevaade

Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor esitab kaks korda kalendriaastas valdkonna eest vastutavale ministrile ülevaate abipolitseinike tegevusest.

4. peatükk Abipolitseiniku rakendatavad meetmed ning vahetu sund

1. jagu Abipolitseiniku rakendatavad meetmed

§ 16. Riiklik järelevalve ja meetmed

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1) Abipolitseinik võib rakendada korrakaitseaduse §-des 28 ja 30, § 32 lõigetes 1–4, §-des 34, 38, 41, 42 ja 44, § 45 lõigetes 1 ja 5 ning §-des 46–52 sätestatud meetmeid, kui ta on kaasatud meetet kohaldama politseiametniku korraldusel.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(2) Abipolitseinik võib rakendada korrakaitseaduse §-des 28 ja 30, § 32 lõigetes 1–4, §-des 38 ja 44, § 45 lõikes 1 ning §-des 46–49 ja 52 sätestatud meetmeid, kui ta teeb politsei ülesandel iseseisvalt järelevalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle või täidab ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(3) Kui abipolitseinik osaleb käesoleva seaduse § 3 lõike 3 alusel politsei tegevuses, ei ole tal õigust rakendada meetmeid ega kohaldada vahetut sundi.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 16¹. Riikliku järelevalve erisused

(1) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse §-s 38 sätestatud meetet kohaldades kontrollida üksnes indikaatorvahendiga alkoholi sisaldumist isiku väljahingatavas õhus. Abipolitseinik peab andma isiku viivitamata üle politseile:

- 1) indikaatorvahendi positiivse näidu korral või
- 2) kui isik keeldub alkoholijoobe kontrollimisest indikaatorvahendiga.

(1¹) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse §-s 41 sätestatud meetet kohaldades indikaatorvahendi abil tuvastada narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine esinemist isiku organismis. Abipolitseinik peab andma isiku viivitamata üle politseile:

- 1) indikaatorvahendi positiivse näidu korral või

2) kui isik keeldub narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamisest indikaatorvahendiga.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(1²) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse §-s 44 sätestatud meedet kohaldades keelata isiku viibimise teatud kohas, kohustada teda sellest kohast lahkuma või kohale teatud kaugusele lähenemisest hoiduma. Kui abipolitseinik tegutseb käesoleva seaduse § 16 lõike 2 alusel, võib ta viibimiskeeldu kohaldada kuni üks tund.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(2) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse § 45 lõigetes 1 ja 5 sätestatud meetmeid kohaldada, kui ta kannab ohutusvesti kirjaga "ABIPOLITSEINIK". Kui abipolitseinik tegutseb käesoleva seaduse § 16 lõike 1 alusel, võib ta korrakaitseaduse § 45 lõike 5 kohaselt sõiduki sundpeatada politseiametniku korraldusel. Meetme kohaldamisel võib kasutada sõiduki sundpeatamise vahendit või muud abipolitseinikule lubatud erivahendit.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(3) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse §-s 46 sätestatud meedet kohaldada, kui:

- 1) see on vältimatu vahetult eelseisva kuriteo toimepanemise ärahoidmiseks;
- 2) see on vältimatu isiku elu või kehalist puutumatus ähvardava vahetu ohu tõrjumiseks;
- 3) isik on avalikus kohas pannud toime korrarikkumise ja tema isikut ei ole tuvastatud või korrarikkumise kõrvaldamiseks on kohaldatud vahetut sundi ning on küllaldane alus eeldada, et vahetu sunni kohaldamise lõpetamisel jätkab isik korrarikkumise toimepanemist.

(4) Kui abipolitseiniku poolt käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud alusel kinnipeetud isik viibib seisundis, mille tõttu ta ei ole võimeline kinnipidamisest oma lähedasele teatama, teavitab abipolitseinik sellest viivitamata politseid, kes teavitab võimaluse korral viivitamata kinnipeetud isiku lähedast. Kui kinnipeetud isik on alaealine või muu piiratud teovõimega isik, teavitab abipolitseinik sellest viivitamata politseid, kes teatab isiku kinnipidamisest esimesel võimalusel tema seaduslikule esindajale.

(5) Abipolitseinik peab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud alusel kinnipeetud isiku andma viivitamata üle politseile.

(6) Abipolitseinik, kes politsei ülesandel teostab iseseisvalt järelevalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle või täidab ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks, võib korrakaitseaduse §-s 47 sätestatud meedet kohaldades kontrollida isikut või tema riietust üksnes vaatlemise ja kompimise teel või tehnilise vahendi abil, kui:

- 1) see on vajalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks või
- 2) isikult võib seaduse alusel võtta vabaduse.

(7) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse §-s 48 sätestatud meedet kohaldades läbi vaadata isiku, sealhulgas isiku keha, riided, riietes oleva või kehal kantava asja, kui:

- 1) on alust arvata, et isik kannab endaga kaasas asja või ainet, mille võib võtta seaduse alusel hoiule, hõivata või konfiskeerida, või
- 2) see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks, kui isik viibib avaliku võimu toimimiseks tähtsas ehitises või selle vahetus läheduses.

(8) Korrakaitseaduse §-s 48 sätestatud meedet võib kohaldada abipolitseinik, kes on isikuga samast soost. Kui see on vajalik kõrgendatud vahetu ohu tõrjumiseks, võib isiku läbi vaadata abipolitseinik, kes ei ole isikuga samast soost.

(9) Abipolitseinik, kes politsei ülesandel teostab iseseisvalt järelevalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle või täidab ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks, võib korrakaitseaduse §-s 49 sätestatud meedet kohaldades kontrollida valdaja nõusolekuta meelisel või tehnilise vahendi abil vallasasja, kui seda kannab kaasas isik, kelle suhtes võib seaduse alusel teostada turvakontrolli või kelle võib seaduse alusel läbi vaadata.

(10) Abipolitseinik võib korrakaitseaduse §-s 52 sätestatud meedet kohaldades võtta hoiule turvakontrolli või isiku läbivaatuse käigus tuvastatud vallasasja, millega isik võib ohustada ennast või teist isikut või mille valdamine on isikul seadusega keelatud. Abipolitseinik peab hoiulevõetud asja andma viivitamata üle politseile.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(11) Abipolitseinik võib käesoleva seaduse § 16 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korrakaitseaduse § 32 lõike 4 ja § 45 lõike 5 erimeedet ja käesoleva seaduse § 16 lõikes 2 sätestatud korrakaitseaduse § 44 erimeedet rakendada vaid eriolukorra või erakorralise seisukorra ajal.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

2. jagu Vahetu sund

§ 27. Vahetu sund

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 28. Vahetu sunni kohaldamine

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1) Abipolitseinik võib füüsilist jõudu, erivahendit ja relva kasutada korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Abipolitseinikul on õigus kohaldada vahetut sundi politseiametniku korraldusel, kui see on vältimatult vajalik politseiametniku poolt riikliku järelevalve meetme kohaldamise eesmärgi saavutamiseks.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 29. Vahetu sunni kohaldamise lubatavus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 30. Vahetu sunni eest hoiatamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 31. Abi andmine vigastatud isikule

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 32. Abipolitseinikule lubatud relvad ja erivahendid

(1) Abipolitseinikule lubatud erivahendid on Politsei- ja Piirivalveameti väljastatud käerauad, sidumisvahend, tehniline tõke ja sõiduki sundpeatamise vahend.

[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(2) Abipolitseinikule lubatud relvad on Politsei- ja Piirivalveameti poolt väljastatud gaasirelv, külmrelv, elektrišokirelv ja tulirelv.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(3) Abipolitseinikule on lubatud järgmised gaasirelva, külmrelva ja tulirelva alaliigid:

- 1) gaasirelv – gaasipihusti;
- 2) külmrelv – kumminui, teleskoopnui;
- 3) tulirelv – püstol, revolver.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud erivahend või relv väljastatakse abipolitseinikule üksnes talle pandud ülesande täitmise ajaks. Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik võib erandkorras lubada abipolitseinikule väljastatud erivahendit või relva hoida alaliselt abipolitseiniku elukohas. Luba vormistatakse Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjaga või tema volitatud ametniku kirjaliku otsusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(4¹) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku eelneval loal ja vastava tulirelva alaliigi erikoolituse läbimisel on abipolitseinikule lubatud lisaks käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 sätestatud tulirelva alaliikidele muud politsei tulirelva alaliigid, kui esineb vahetu kõrgendatud ohu tõrjumise erakorraline vajadus ja abistatav politseiametnik on vahetult andnud vastava tulirelva kasutamiseks korralduse.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(5) Abipolitseinikule väljastatud erivahendi ja relva väljastamise, hoidmise, tagastamise ning relva kandmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 33. Käeraudade ja sidumisvahendi kasutamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 33¹. Käeraudade ja sidumisvahendi kasutamine

(1) Abipolitseinik võib isiku suhtes kasutada käeraudu, kui on alust arvata, et isik võib:

- 1) rünnata teist isikut, osutada korrakaitseorgani ametnikule füüsilist vastupanu või kahjustada suure väärtusega varalist hüvet;
- 2) põgeneda või teda võidakse ebaseaduslikult vabastada, kui temalt on seaduse alusel võetud vabadus, või
- 3) ennast vigastada või enese tappa.

(2) Kui käeraudade kasutamine ei ole võimalik, võib abipolitseinik käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel kasutada sidumisvahendit, kui see ei sea ohtu isiku elu, ei tekita talle kehavigastust ega põhjusta kestvat füüsilist valu. Sidumisvahendi kasutamine ei tohi kesta üle ühe tunni järjest.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 34. Gaasipihusti, kumminuia ja teleskoopnuia kasutamine

Abipolitseinik võib kasutada isiku suhtes gaasipihustit, kumminuia või teleskoopnuia ainult tema ründamis-, vastupanu- või põgenemisvõimetuks muutmiseks juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada muu vahetu sunni vahendiga, välja arvatud tulirelvaga, ning kui see on ühtlasi vajalik, et:

- 1) tõrjuda vahetu oht elule või kehalisele puutumatusesele või
- 2) tõkestada vahetult eelseisva või juba asetleidva vägivaldse kuriteo toimepanemist.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

§ 35. Tulirelva ja elektrišokirelva kasutamine

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(1) Abipolitseinik võib abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva või elektrišokirelva kasutada üksnes hädakaitstes, seejuures hädakaitse piire ületamata.

(2) Abipolitseinik võib kasutada tulirelva või elektrišokirelva looma suhtes ainult looma ründevõimetuks muutmiseks juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada muu sunnivahendiga.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

§ 36. Tulirelva ja elektrišokirelva kasutamisest teavitamine

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

Abipolitseinik on kohustatud viivitamata teavitama politsei juhtimiskeskust tulirelva või elektrišokirelva kasutamisest abipolitseiniku ülesande täitmisel.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

5. peatükk Abipolitseiniku hüved ja tagatised

§ 37. Abipolitseiniku tunnistus, eritunnused ja vormiriietus

(1) Abipolitseinikule antakse abipolitseiniku tunnistus ja eritunnused. Abipolitseiniku eritunnused ning tunnistuse ja eritunnuste kirjelduse kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(2) Abipolitseinik kannab abipolitseiniku ülesande täitmisel politsei ohutusvesti kirjaga „ABIPOLITSEINIK”. Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku loal võib erandjuhtudel, kui see tuleneb ülesande iseloomust, loobuda ohutusvesti kandmisest abipolitseiniku ülesande täitmisel. Abipolitseinik peab esitama isikule tema nõudmisel abipolitseiniku tunnistuse.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(3) Abipolitseinik võib kanda politseiametniku vormiriietust abipolitseiniku eritunnustega.

(4) Abipolitseinik peab kandma politseiametniku vormiriietust abipolitseiniku eritunnustega, kui ta:

- 1) kannab abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva või elektrišokirelva või
- 2) täidab politsei ülesandel käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesannet iseseisvalt.

(4¹) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku loal võib erandjuhtudel, kui see tuleneb ülesande iseloomust, loobuda käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 1 sätestatud politseiametniku vormiriietuse kandmisest abipolitseiniku ülesande täitmisel.

[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(5) Abipolitseinikul on keelatud abipolitseiniku ülesande täitmise ajal kanda:

- 1) ametniku, välja arvatud politseiametniku, vormiriietust;
- 2) turvatöötaja vormiriietust;
- 3) riietust, millel on kaitseväe või Kaitseliidu eraldusmärgid.

(6) Eritunnused ja abipolitseinikule väljastatud vormiriietus tagastatakse abipolitseiniku staatusest vabastamisel.

(7) Eritunnuste ja abipolitseinikule väljastatud vormiriietuse andmise ja kandmise korra kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 37¹. Tasustamata lisapuhkuse hüvitamine abipolitseinikule ja abipolitseiniku kandidaadile

(1) Nii abipolitseinikul kui ka abipolitseiniku kandidaadil on õigus saada väljaõppes osalemise ajaks töödandjalt ühe kalendriaasta jooksul tasustamata lisapuhkust kuni 15 päeva. Abipolitseinikul on politsei ja piirivalve seaduse § 77 lõikes 1 nimetatud juhtudel õigus saada abipolitseiniku ülesannete täitmiseks töödandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 päeva. Lisapuhkuse saamiseks esitab abipolitseinik või abipolitseiniku kandidaat töödandjale Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku taotluse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lisapuhkuse taotluse peab esitama töödandjale mõistliku aja jooksul enne väljaõppele või ülesande täitmisele asumise aega.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet võib maksta abipolitseinikule ja abipolitseiniku kandidaadile tema kirjalikul taotlusel käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud lisapuhkuse eest hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse abipolitseiniku kuue kuu keskmine palk või töötasu, mida maksab talle tema töödandja. Hüvitise ülempiir on Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud hüvitist ei maksta, kui töödandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel abipolitseinikule ja abipolitseiniku kandidaadile lisapuhkuse ning selle eest makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 38. Hüvitis abipolitseiniku hukkamise, surma ja töövõime vähenemise korral

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

(1) Kui abipolitseinik hukkab või sureb abipolitseiniku ülesande täitmisega seotud õnnetusjuhtumi või tema vastu toimepandud ründe või tema poolt süüteo tõkestamise või ohu tõrjumise tagajärjel, makstakse tema lapsele, vanemale, lesele, registreeritud elukaaslasele, kellega sõlmitud kooseluleping on lõppenud surma tõttu, või abieluga sarnanevas suhtes olevale elukaaslasele ning perekonnaseaduse tähenduses tema ülalpidamisel olnud teisele isikule ühekordset hüvitist. [RT I, 06.07.2023, 6- jõust. 01.01.2024]

(2) Kui abipolitseinikul tuvastatakse abipolitseiniku ülesande täitmisega seotud õnnetusjuhtumi või tema vastu toimepandud ründe või tema poolt süüteo tõkestamise või ohu tõrjumise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse tõttu osaline või puuduv töövõime või ajutine töövõime kaotus, millega ei kaasnenud osalist või puuduvat töövõimet, makstakse talle hüvitist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel makstakse hüvitist samadel alustel ja korras, mis on ette nähtud hüvitise maksmisel avaliku teenistuse seaduse §-des 49 ja 49¹ sätestatud juhtudel, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud hüvitise arvutamise aluseks võetakse abipolitseiniku keskmine palk või töötasu, mida maksis või maksab talle tema töödandja. Hüvitise ülempiir on kolmekordne Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud abipolitseiniku palk või töötasu on väiksem kui politseiametniku madalaima põhipalgavahemiku madalaim määr, võetakse lõigetes 1 ja 2 nimetatud hüvitiste maksmisel aluseks politseiametniku madalaima põhipalgavahemiku madalaim määr.

(6) Kui abipolitseiniku ülesandeid täitev abipolitseinik hukkamisele või vigastada saamisele eelnenud ajal ei töötanud, võetakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud hüvitise arvutamise aluseks hukkamise või vigastada saamise ajal kehtinud töötasu alammäär.

(7) Käesolevas paragrahvis nimetatud kulud kaetakse riigieelarvest Siseministeriumi eelarve kaudu. [RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 39. Varalise kahju hüvitamine

(1) Abipolitseiniku ülesande täitmise tõttu abipolitseinikule või tema perekonnaliikmele tekitatud otsese varalise kahju hüvitab riik. Kahjutasu nõutakse süüdiolvalt isikult sisse regressi korras.

(2) Varalise kahju hüvitamise tingimused ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata, kui abipolitseinik on abipolitseiniku ülesande täitmisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsese varalise kahju saamisel:

- 1) pannud toime süüteo, mis on põhjuslikus seoses otsese varalise kahju saamisega;
- 2) pannud toime enesetapu või enesetapukatse;

- 3) pannud toime enesevigastuse, mis ei ole põhjuslikus seoses haigusliku seisundiga ega tulenenud teiste isikute õigusvastasest käitumisest;
- 4) alkohoolse, narkootilise või psühhotroopse aine joobes.

§ 40. Kulutuste hüvitamine

(1) Abipolitseiniku transpordi-, side- ja muud Politsei- ja Piirivalveameti ettenähtud ja temale ülesande täitmiseks vajalikud kulud hüvitab Politsei- ja Piirivalveamet.

(1¹) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus lähetada abipolitseinikku välisriiki ning maksta abipolitseinikule lähetusega seotud sõidu- ja majutuskulude hüvitist ning päevaraha.
[RT I, 22.12.2018, 2- jõust. 01.08.2019]

(2) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus hüvitada abipolitseiniku tervisekontrolli kulutusi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulude hüvitamise piirmäära ja korra kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.

(4) Kokkuleppel Politsei- ja Piirivalveametiga võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitada kohalik omavalitsus.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 41. Abipolitseiniku ergutamine

Silmapaistvate teenete eest võib abipolitseinikku ergutada politsei ja piirivalve seaduse 5. peatüki 8. jaos sätestatud korras.

6. peatükk Abipolitseiniku staatusest vabastamine

§ 42. Abipolitseiniku staatusest vabastamine

(1) Abipolitseinik vabastatakse abipolitseiniku staatusest Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 1) abipolitseiniku algatusel;
- 2) tema mittevastavuse korral käesoleva seaduse §-des 4 ja 5 ning § 8 lõikes 4 sätestatud tingimustele või
- 3) seoses abipolitseinikule sobimatu käitumisega, sealhulgas kui abipolitseinik rikub avalikus kohas käitumise nõudeid või käitub muul viisil õigusvastaselt;
- 4) abipolitseiniku surma korral.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinik vabastatakse abipolitseiniku staatusest, kui menetluse käigus tuvastatakse abipolitseiniku staatusest vabastamise asjaolu. Nimetatud menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

6¹. peatükk Kriisirolliga abipolitseinik

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 42¹. Kriisirolliga abipolitseinik

(1) Kriisiroll määratakse abipolitseinikule (edaspidi *kriisirolliga abipolitseinik*), kes annab nõusoleku abistada politseid hädaolukorra ohu, hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra ajal (edaspidi *kriisi lahendamise*) ning kellel on ülesande täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused.

(2) Kriisirolliga abipolitseinik on abipolitseinik, kelle pädevuses on kriisi lahendamise ajal käesoleva seaduse § 3 lõike 1 kohaselt politsei abistamine.

(3) Kriisirolli ei saa määrata abipolitseinikule, kes asub riigikaitsealises töökohustusega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(4) Politsei- ja Piirivalveametil on enne abipolitseinikule kriisirolli määramist ja enne kriisirolli jätkumist käesoleva seaduse § 42³ lõike 3 alusel õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitse töökoostusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 42². Kriisirolliga abipolitseiniku kaasamine politsei tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab korraldusega kriisirolliga abipolitseiniku kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 päevaks käesoleva seaduse § 42⁵ lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhtudel.

(2) Ettepaneku kaasata kriisirolliga abipolitseinik käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmise teeb Vabariigi Valitsusele valdkonna eest vastutav minister.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja saabumisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui kriisirolliga abipolitseiniku kaasamine kriisi lahendamiseks on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 päeva tagant ja pikendab kriisirolliga abipolitseiniku kaasamist kuni 30 päeva võrra.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise kriisirolliga abipolitseinik kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või arvu ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 42³. Kriisirolliga abipolitseiniku staatuse erisus

(1) Kui kriisirolliga abipolitseinik nimetatakse sõjaaja ametikohale või riigikaitse töökoostusega ameti- või töökohale või tema ameti- või töökohale määratakse riigikaitse töökoostus, peatub tema kriisirolliga abipolitseiniku staatus. Staatuse peatumiseks esitab isik Politsei- ja Piirivalveametile sellesisulise avalduse.

(2) Kriisirolliga abipolitseiniku ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi julgeoleku tagamiseks.

(3) Kriisirolliga abipolitseiniku staatus jätkub, kui isik vabastatakse riigikaitse töökoostusega ameti- või töökohalt või sõjaaja ametikohalt või tema ameti- või töökohta ei loeta enam riigikaitse töökoostusega ameti- või töökohaks. Staatuse jätkamiseks esitab isik Politsei- ja Piirivalveametile sellesisulise avalduse.

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 42⁴. Kriisirolliga abipolitseinikuks soovija väljaõpe

(1) Kriisirolliga abipolitseinikuks soovija peab lisaks käesoleva seaduse § 8 lõigetes 1 ja 5 sätestatud õppele läbima erialaõppe, mille käigus omandatakse vajalikud teadmised ja oskused § 42¹ lõikes 2 sätestatud ülesande täitmiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljaõppe läbimisel võetakse arvesse isiku varasemat õpi- ja töökogemust. Politsei- ja Piirivalveamet võib isiku varasema õpi- ja töökogemuse arvestamisel lugeda isiku väljaõppe osaliselt või täielikult läbituks.

(3) Kriisirolliga abipolitseiniku erialaõppe nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

§ 42⁵. Kriisirolliga abipolitseiniku töö- või teenistussuhte erisus

(1) Kriisirolliga abipolitseinikul on õigus keelduda töö tegemisest tööandja juures, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(2) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud kriisirolliga abipolitseiniku avaliku võimu teostamise õigus peatub, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.

(4) Kriisirolliga abipolitseinikule, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk.

(5) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamise tõttu kahju, eelkõige saamata jäänud tulu, võib ta nõuda riigilt kahju hüvitamist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud hüvitise ulatuse ning selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 27.05.2022, 2- jõust. 01.07.2022]

7. peatükk Vastutus

§ 43. Abipolitseiniku tunnistuse ja eritunnuse ebaseaduslik kasutamine

(1) Abipolitseiniku tunnistuse või eritunnuse ebaseadusliku kasutamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni kolmsada trahviühikut või arestiga.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud süüteo toimepanemise vahetuks objektiks olnud eseme konfiskeerimist vastavalt karistusseadustiku §-s 83 sätestatule.

§ 44. Menetlus

(1) [Kehtetu -RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

(2) Käesoleva seaduse §-s 43 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

8. peatükk Rakendussätted

§ 45. Üleminekusätted

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist abipolitseinikuks arvatud isikud, kes soovivad jätkata abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemist, kuid ei vasta käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud nõuetele, on kohustatud viima oma:

- 1) keeleoskustaseme vastavusse seaduse nõuetega hiljemalt 2012. aasta 1. juuliks;
- 2) haridustaseme vastavusse seaduse nõuetega hiljemalt 2014. aasta 1. juuliks.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist abipolitseinikuks arvatud isikud, kes soovivad jätkata abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemist, on kohustatud läbima nõuetekohase tervisekontrolli ja täitma kutsesobivuse nõuded hiljemalt 2012. aasta 1. jaanuariks.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist abipolitseinikuks arvatud isikutele, kellele on enne käesoleva seaduse jõustumist antud politseiasutuse poolt politsei tulirelva kandmise õigus ning kes soovivad jätkata abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemist ja kellel on vaja abipolitseiniku ülesande täitmisel kanda tulirelva, ei laiene tulirelvaõppe nõue, kui isik sooritab tulirelva kasutamist reguleerivate õigusaktide tundmise eksami ning relva käsitlemise katse hiljemalt 2011. aasta 1. juuliks.

§ 45¹. Püsiva töövõimetusega isik

Abipolitseinikul, kellel on tuvastatud osaline töövõime riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, loetakse käesoleva seaduse §-s 38 sätestatud osalise töövõime tingimus täidetuks. Abipolitseinikul, kellel on tuvastatud täielik töövõime riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, loetakse käesoleva seaduse §-s 38 sätestatud puuduva töövõime tingimus täidetuks.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 46.–§ 49. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 50. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2011. aasta 1. jaanuaril.